

Meelmolen De Bleeke Dood

Deze molen is in 1655-1656 gebouwd als achtkante bovenkruier met stelling. De molen is vanaf de bouw een meelmolen geweest. Hij is op de huidige plaats gebouwd en is in zijn eeuwenoude bestaan nooit verplaatst.

De naam heeft de molen waarschijnlijk te danken aan de in 1633 gebouwde watermolen Het Leven, noordelijk van Zaandijk.

De Bleeke Dood stond geheel zuidelijk van Zaandijk waardoor de inwoners van Zaandijk letterlijk tussen leven en dood verkeerden.

Omdat in vroeger tijden het vervoer grotendeels over water ging, kon men met een schuit tot onder in de molen varen om te laden en te lossen.

Aan het einde van de Eerste Wereldoorlog kwam aan deze mogelijkheid een einde.

In 1931 verloor de molen veel van zijn glans. Het wienenkruis werd verwijderd en niet veel later volgde de stelling. De onttakelde molen ging daarna als elektrische malerij door het leven.

In 1950 werd de molen door de Vereniging De Zaanse Molen aangekocht.

In 1955-'56 kreeg de molen zijn oude glorie terug na een ingrijpende restauratie.

De laatste grote restauratie dateert van 2001.

DE ZAANSCH E MOLEN

Van de bijna 1.000 windmolens, die de Zaanstreek tot het oudste industriegebied ter wereld maakten, waren er rond 1920 amper twintig over.

Om deze voor het nageslacht te bewaren werd op 17 maart 1925 Vereniging De Zaanse Molen opgericht, die nu dertien industriemolens bezit, in optimale staat houdt en regelmatig laat draaien.

Daarnaast stichtte deze Vereniging in 1928 een uniek, zeer bezienswaardig Molenmuseum, waarin u alles over de werking en geschiedenis van (industrie)molens aan de weet kunt komen en waarin regelmatig wisselexposities worden gehouden. Zie ook op internet: www.zaanschemolen.nl

Voor alle inlichtingen over onze molens en molenmuseum, openingstijden, groepsbezoek en entreegelden:

www.zaanschemolen.nl

Meelmolen De Bleeke Dood

Lagedijk 28 (bij Julianabrug), 1544 BG Zaandijk
telefoon 075 6285602

DE BLEEKE DOOD

Meelmolen
op de hoek Lagedijk/Guisweg
te Zaandijk

Anno 1656

*Hartelijk welkom op De Bleeke Dood.
U bezoekt deze molen op eigen risico.
U helpt ons bijzonder door niet te roken,
niet over afzettingen te stappen
en geen riet uit te trekken.
Dank voor uw medewerking!*

DE ZAANSCH E MOLEN

De hoogste molen van de Zaanstreek

De hoge stelling biedt een schitterend uitzicht over de omgeving. De molen is een stuk hoger dan de andere molens in de Zaanstreek.

De molen werd aanvankelijk gebouwd voor de stijfelmakerij. Tarwestijfel was een gewild product voor het stijven van kleding, zoals de witte boorden van de notabelen.

Lange tijd werd de tarwe over het water aangevoerd, tot laterin de 'grot' van de molen. Pas veel later, met het verbreden van de weg, deden paard-en-wagens hun intrede.

Pakhuisruimte was vroeger niet nodig. Het graan dat 's morgens vroeg werd aangevoerd, werd 's middags alweer door de klant opgehaald. Vandaar het bekende gezegde 'Wie het eerst komt, het eerst maalt'.

1

De molen heeft vijf zolders. Naast de hoogste kapzolder zijn er de luizolder, de stellingzolder, die tevens steenzolder is, daaronder een maal- en steenzolder en nóg een verdieping lager een tweede maalzolder.

In de kapzolder is het bovenwiel te vinden dat om de bovenas bevestigd is.

Bij een korenmolen verloopt het maalproces van boven naar beneden. Het begint op de luizolder waar met behulp van de 'luiერი' de zakken graan stuk voor stuk van de begane grond aan een touw worden opgehesen (zie tekening 1). Dit door windkracht aangedreven mechanisme kan op alle zolders worden in- en uitgeschakeld.

Het echte malen vindt plaats op de maalzolders.

De molenaar pakt een zak graan, zet die op de zakkenbank en giet een hoeveelheid graan in een houten trechter die 'kaar' wordt genoemd. Via een schuif in de kaar wordt de hoeveelheid graan geregeld die naar de maalstenen in de kuip wordt getransporteerd.

Bij het malen draait de onderste steen (de legger) niet mee. Die steen ligt vast. Alleen de bovenste steen (de looper) draait, aangedreven door de steenspil (zie tekening 2). Afhankelijk van de windkracht kan de afstand tussen de beide stenen (de looper en de legger) worden geregeld.

De stenen hebben een bepaald patroon van ribbels of kerven. Dat patroon heet 'bilsel'. Omdat de kerven slijten tijdens het malen, worden ze door de molenaar van tijd tot tijd weer aangescherpt. Dat wordt 'billen' genoemd.

Bij het malen komt veel stof vrij. Daarom is de houten kuip afgesloten met twee kuipdeksels. Deze korenmolen beschikt over vier koppels stenen, waarvan zich drie koppels op de stellingzolder bevinden. Een zolder lager bevindt zich het vierde koppel stenen.

Is het graan eenmaal gemalen dat wordt het via een houten goot of uitlooppijp (zie tekening 3) naar de lager gelegen maalzolder getransporteerd waar het wordt opgevangen in zakken van vijftig kilo. Met een houten schuifje in de goot kan de molenaar de toevoer van meel onderbreken om de volle zakken af te voeren.

Skelet met zeis

Het naambord van deze molen doet een tikkeltje griezelig aan met een afbeelding van een skelet met zeis, zittend op een molensteen. Het verbeeldt de vergankelijkheid van het leven. Het naambord is in 1956 aangebracht, na de voltooiing van de vorige restauratie.

De tekst op het bord luidt:

De Bleeke Dood

*Ik ben het einde van het leven
een ieder zij tot mij bereid*

Door volop arbeid hier te geven

Weet dat ik werk te alle tijd.

3